

פרשת יתרו

וישמע יתרו כהן מדין חותן משה את כל אשר עשה אלוקים למשה ולישראל עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים (יח, א)

רש"י: מה שמועה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק.

מה השאלה ששואל רש"י מה שמועה שמע ובא? והרי הפסוק אומר במפורש ששמע "את כל אשר עשה אלוקים למשה ולישראל עמו?"

אלא אמר על כך הרה"ק רבי זושא מאניפולי זי"ע קשה היה לרש"י, שאם שמע יתרו כל זאת, לשם מה היה לו לבוא אל בני ישראל אל המדבר "מה שמועה שמע ובא? והרי היה בידו להתגייר ולהיות יהודי בביתו?"

ועל כך משיב רש"י: "שמע קריעת ים סוף ומלחמת עמלק". שמע על קריעת ים סוף, ראה שכל העולם כולו יודע על הנס הגדול הזה, ואף על פי כן לא הרתיע הדבר את עמלק מלצאת למלחמה. מכך הסיק, שלא די בישיבה מרחוק, אלא שצריך להיות עם בני ישראל ביחד, לחוש את זה מקרוב.

ואת זה אי אפשר לחוש בבית... כהמליצה הידועה (באידיש): "והם לא ידעו דרכי" "והם" בבית, "לא ידעו דרכי" אי אפשר לחוש ולדעת את דרכי העבודת ה'!..!

ואילו הרה"ק רבי בונים מפשיסחא זי"ע תירץ את השאלה לשם מה היה צריך לבוא, והלא יכול היה להישאר מאמין בביתו הוא? אלא, מששמע כי אחרי התגלות נבואה כזו שהיתה בקריעת ים סוף, עוד היה מקום להסתיר כזה, שיבוא עמלק וילחם בישראל דהיינו, אם אחרי עלייה והתגלות כקריעת ים סוף אפשר שתבוא ירידה והסתר כמו מלחמת עמלק למד לקח מזה, כי מן ההכרח לקבל את התורה מפי רבי - מוכרחים לבוא אל הצדיק ולשקוד בלי הרף על עצמנו, כדי שנוכל להתגבר על כוחות הרע המסנוורים את העיניים...

ובספר שארית מנחם מובא הסבר נוסף על דברי רש"י "מה שמועה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק". פירוש למה בא וכיתת רגליו המדברה, אם בקש להיות גר צדק, יכול היה להתגייר בביתו?

מתרץ רש"י: שמע קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, משני אלה למד כי מה שבא לאדם בלא יגיעה אינו מתקיים! כי לאחר שראו כל כך הרבה ניסים על הים וגם הגיעו להשגות גדולות "ראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים", בכל זאת, "ויסע משה את ישראל מים סוף" הסיען בעל כורחם, בראשם ורובם היו שקועים בביזת הים.

וגם מלחמת עמלק תוצאת נפילתם, שנפלו בספיקות "היש ה' בקרבנו אם אין". וגם בתוך המלחמה, בשעת הסכנה, ראו בעליל כי אם מתכוונים הם כלפי מעלה ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים הם מתגברים, ובכל זאת מיד נפילה "וכאשר יניח ידו וגבר עמלק".

מכל זה נוכח יתרו שמדריגות והשגות הנרכשות בלא יגיעה אין להם קיום! לא יגעת ומצאת אל תאמין, על כן בא...!

הגה"ק בעל החנוכת התורה זי"ע שאל: ויש לדקדק למה לגבי משה כתוב אלוקים, ולגבי יציאת

פרשת יתרו

מצרים כתוב ה'?

אלא יש לומר: הנה מובא בחז"ל, כי סירובו של משה ללכת אל פרעה עשה רושם, וניטלה הכהונה ממנו וניתנה לאהרון. והנה בילקוט שמעוני על הפסוק "אחר שילוחיה" מביא: לאחר שנפטרה הימנו בגט.

לפי זה יש לומר, כי הסבר הפסוק כך הוא: וישמע יתרו.. את כל אשר עשה 'אלקים' למשה, היינו: מידת הדין, שלקח ממנו הכהונה, אם כן מותר לו להחזיר גרושתו, לפיכך "ויקח את ציפורה אשת משה אחר שילוחיה", כי עד עכשיו היה כהן והיה אסור בה...

מקור: פנינים